

Rekenkamercommissie

Aan
De gemeenteraad van Amersfoort

Uw brief/kenmerk

Ons kenmerk
docs#5077615

Onderwerp
Uitkomst oriëntatie rekenkamercommissie
onderzoeksplicht artikel 213a Gemeentewet

Datum
22 september 2015

Geachte raadsleden,

De rekenkamercommissie heeft een oriëntatie naar de status van de 213a-onderzoeksverplichting uitgevoerd. Ik wil u in deze brief graag informeren over de aanpak en uitkomst hiervan.

Gemeentewet

In de Gemeentewet (hierna: de wet) worden ten dienste van de controlerende rol van de gemeenteraad vier typen onderzoek onderscheiden. Te weten raadsonderzoek, de accountantscontrole, de rekenkamer(functie) en een vierde type onderzoek. Dit vierde type onderzoek betreft onderzoek door het college, voorgeschreven bij de wet in artikel 213a. Dit artikel is opgenomen als tegenhanger van artikel 160 e.v. waarin de bevoegdheden van het college zijn vastgelegd. Het doel van artikel 213a is dat gemeenten doelmatiger en doeltreffender gaan werken en dat bijgedragen wordt aan de publieke verantwoording over de gemeentelijke uitvoering van beleid.

De wet geeft in artikel 213a het volgende weer:

- [1] Het college verricht periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. De raad stelt bij verordening regels hierover.
- [2] Het college brengt schriftelijk verslag uit aan de raad van de resultaten van de onderzoeken.
- [3] Het college stelt de rekenkamer of, indien geen rekenkamer is ingesteld, personen die de rekenkamerfunctie uitoefenen, tijdig op de hoogte van de onderzoeken die hij doet instellen en zendt haar, onderscheidenlijk hen, een afschrift van een verslag als bedoeld in het tweede lid.

Verordening

In Amersfoort heeft de gemeenteraad, gelet op eerdergenoemd artikel, op 5 februari 2003 de *Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur* (hierna: Verordening 213a) vastgesteld. In het kort komt deze verordening op het volgende neer:

Onderzoeksplan

[1] Het college stelt ieder jaar in januari een plan vast voor het in dat jaar te verrichten onderzoek.

[2] Dit plan bevat in ieder geval de volgende elementen:

- de organisatie-eenheid of het proces dat op doelmatigheid wordt onderzocht en/of het beleidsonderwerp waarvan de doeltreffendheid wordt onderzocht;
- de wijze waarop het onderzoek wordt opgezet, waarbij aandacht zal worden besteed aan de beginsituatie en de onderzoeksmethode.

[3] Dit plan wordt ter kennisname naar de gemeenteraad en de gemeentelijke rekenkamer(commissie) gestuurd.

Verslag van onderzoek

Het college brengt aan de raad schriftelijk verslag uit van het onderzoek, waarin in ieder geval op de resultaten van ieder onderdeel van het onderzoeksplan wordt ingegaan.

Werkzaamheden

Voor deze oriëntatie heeft de rekenkamercommissie de in de verordening genoemde plannen en verslagen over de jaren 2012-2014 opgevraagd bij de ambtelijke organisatie. Er is gekozen voor dit tijdsvak om voldoende en actueel inzicht te verkrijgen in de uitvoering van de verordening. Hieruit valt overigens op te maken dat de stukken, zoals wel in de wet en de verordening wordt voorgeschreven, niet eerder met de rekenkamercommissie gedeeld zijn.

Naar aanleiding van dit verzoek zijn een aantal stukken ontvangen. Dit betroffen i) de peiling "Vernieuwing planning en control" dd 20 oktober 2011, ii) het raadsbesluit "Vernieuwing planning en control" dd 28 februari 2012 en iii) het voorstel van het college tot wijziging van de *Verordening voor het financiële beleid en beheer* (ongedateerd, hierna: Verordening 212). Bij deze stukken heeft de ambtelijke organisatie de volgende toelichting toegevoegd:

- de verplichting tot uitvoering van de 213a onderzoeken wordt ingevuld door middel van de permanente beleidsevaluatie en dit is aangegeven in de opgeleverde peiling en raadsbesluit;
- het college heeft dit geformaliseerd in bovengenoemd voorstel tot wijziging van de Verordening 212, welke in de commissie Begroting en Verantwoording van december 2012 aan de orde is geweest;
- in 2012 is sprake geweest van plannen om de 213a-onderzoeksplicht uit de Gemeentewet te schrappen, deze plicht is later toch gehandhaafd;
- het al dan niet schrappen van de 213a-onderzoeksplicht maakte voor Amersfoort geen verschil omdat de permanente beleidsevaluatie het instrument is geworden dat in dit kader wordt uitgevoerd.

De rekenkamercommissie constateerde dat de voor deze oriëntatie ontvangen Verordening 212 een conceptversie was en niet een door de raad vastgestelde versie. De verordening was namelijk niet gedateerd en bevatte interne opmerkingen. Hierop is doorgevraagd. Daarop kwam het volgende antwoord. De verordening is alleen vastgesteld door het college en aangeboden aan de raad. De verordening is geagendeerd geweest voor de commissie B&V en daar aangehouden tot de VNG met een nieuwe modelverordening zou komen. Vanuit de ambtelijke organisatie gaf men aan dat "al wel in de geest van deze verordening wordt gewerkt omdat de leidende principes al eerder zijn vastgesteld door de raad door middel van het raadsbesluit Vernieuwing planning en control". Met deze stukken en de toelichting daarbij is de rekenkamercommissie aan de slag gegaan. Vervolgens is eind mei jl. nog een gesprek gevoerd met de ambtelijke organisatie waarin is aangegeven dat men van mening is met de permanente beleidsevaluatie aan lid 1 en 2 van artikel 213a uit de wet te voldoen en daarnaast dat men niet voldoet aan lid 3 van het wetsartikel.

Bevindingen

De rekenkamercommissie komt tot de volgende bevindingen:

- Het artikel 213a wordt in de opgeleverde stukken niet genoemd. Dit terwijl de ambtelijke organisatie aangeeft dat de uitvoering van dit artikel wel onderdeel zou zijn van de processen die in deze stukken worden beschreven. In de informatie van de peiling worden de in het verleden gehouden 213a onderzoeken (de zogenaamde KplusV-onderzoeken naar de kwaliteit van de stuurinformatie voor de gemeenteraad) wel als voorloper van de permanente beleidsevaluatie aangehaald. Echter nergens is in de stukken *expliciet* aangegeven dat de uitvoering van artikel 213a is ondergebracht in de permanente beleidsevaluatie.

- Nadere bestudering van een *impliciete* verwerking van artikel 213a in de opgeleverde stukken leidde tot de volgende bevinding. In artikel 9 van de Verordening 212 is een omschrijving opgenomen waaraan in de beleidsevaluatie ten minste aandacht moet worden besteed. Hier worden, net zoals in het artikel 213a, de doelmatigheid en doeltreffendheid aangehaald. Let wel, deze verordening is gebaseerd op artikel 212 van de wet en niet op artikel 213a.
- De Verordening 212 die volgens informatie vanuit de ambtelijke organisatie in de praktijk van kracht is, is niet formeel vastgesteld door de gemeenteraad. Juridisch gezien geldt dus nog de "oude" Verordening 212 (uit 2008). Zie ook www.overheid.nl. In deze "oude" verordening geldt nog het oude regime van planning en control.
- *Formeel* wordt niet (in elk geval niet expliciet en niet volgbaar) voldaan aan de eisen die de gemeenteraad in Verordening 213a stelt.
- De organisatie geeft in feite aan dat artikel 213a uitgevoerd wordt middels een niet formeel vastgestelde Verordening 212.

Conclusie

Het doel van de wetgever met artikel 213a Gemeentewet is dat gemeenten doelmatiger en doeltreffender gaan werken en dat bijgedragen wordt aan de publieke verantwoording over de gemeentelijke uitvoering van beleid. In Amersfoort heeft de gemeenteraad daartoe de Verordening 213a vastgesteld. In de praktijk wordt *formeel* niet (in elk geval niet expliciet en niet volgbaar) aan deze verordening voldaan. Men werkt met de permanente beleidsevaluatie. Dit is vastgelegd in de (concept)verordening 212, die echter nog niet door de raad is vastgesteld. Uit de (concept)stukken die voor de permanente beleidsevaluatie zijn opgesteld, valt wel op te maken dat deze evaluatie bijdraagt aan hetzelfde doel dat ook artikel 213a nastreeft. Als het instrument 213a-onderzoek is ingebed in de planning en control cyclus, dan dient de daadwerkelijke inzet ervan echter wel herleidbaar te blijken uit de planning en verantwoording van deze cyclus. Er dient immers nog steeds aan de Verordening 213a te worden voldaan.

Aanbevelingen

De rekenkamercommissie beveelt de raad de volgende twee punten aan:

1. De *Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur* (artikel 213a Gemeentewet) en de uitvoering van deze onderzoeksplicht in de praktijk op elkaar af te stemmen, opdat de uitvoering herleidbaar wordt naar de voorschriften die de gemeenteraad hiervoor stelt.
2. De cyclus van de besluitvorming van de *Verordening voor het financiële beleid en beheer* (artikel 212 Gemeentewet) in de gemeenteraad af te ronden.

Ik hoop u voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

drs. R.C.M. Stadhouders
voorzitter